

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 263

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, NOVEMBER 8TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

ZANIMIVE VESTI IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI PO AMERIŠKIH NASELBINAH

Slovenski farmerji v Wisconsinu pišejo, da dobivajo šest centov za galono mleka, in da prodajajo krompir po 25 do 30 centov za sto funtov.

V Rock Springs, Wyoming, sta se poročila John Porenta in Miss Ana Remec.

Umrli je v Blairtown, Wyoming, rojakinja Mrs. Helena Pivek, doma iz Zabnice na Gorenjskem. V Ameriko je prišla pred 20. leti. Stara je bila že 42 let. Zapušča moža, dva sina in brata.

Slov. Ženska Zveza je pridobila tekom meseca septembra 25 novih članic. Blagajna je znašala koncem septembra \$27,203.50.

Družino Joe Maksa, Oglesby, Ill., je zadela težka nesreča. 10. oktobra mu je bila žena operirana na slepiču in tri dni kasneje je umrla njegova starejša hčerka Josephine za davico. Pogrebnišnik jo je držal do 23. oktobra, da je mogla mati vstati v bolnici in še enkrat videti svojo hčerko, nakar je bila slednja pokopana.

Mary Hren, 1311 W. 9th St., Kansas City, Mo., išče Josepha Hren, ki se nahaja nekje v Clevelandu. Enako išče Uršula Bačar, 951 No. Warman Ave., Indianapolis, Ind., svojega brata Frank Dvjak, doma iz Dolnje vasi pri Ribnici. V Ameriko je prišel pred 31. leti, in bil pred 10. leti v Milwaukee.

Mr. Frank Rožnik, doslej zaposlen pri jugoslovanskem poslanstvu v Washingtonu, namestnik odprti v Detroitu svoj odvetniški urad.

35-letnico svoje poroke sta obhajala v krogu svojih sinov in hčerk Mr. in Mrs. Anton in Franciška Remsko v Milwaukee, Wisc. Jubilat je star 71 let, žena pa 61.

31. oktobra se je na severni strani mesta Chicago ustrelil rojak John Pisk, star 39 let in doma od nekega od Gorenjskega; zapušča ženo in dva otroka. Ni bil član nobenega slovenskega podpornega društva. Vzrok samomora ni znan.

Deportiran je bil iz Chicage v staro domovino Frank Kosič, primorski rojak, ki je prej stanovan v Clevelandu, sedaj pa v So. Chicagi. Deportirali so ga radi komunističnih aktivnosti. Dosegel je toliko, da ga niso poslali v Italijo, pač pa v Nemčijo, odkoder je namenjen v Rusijo.

Obstreljen je bil na lovu na zajce rojak Anton Kavčič iz Crivitz, Wis. Obstrelil ga je po nesreči njegov prijatelj iz Sheboygana, ki je streljal na zajce in zadel Kavčiča. Kavčič bo ozdravel.

V St. Marys, Pa., je umrla rojakinja Mary Celin. Podlegla je operaciji na slepiču. Zapušča moža, sinčka, starše in več bratov in sester.

O, ljubica moja, le pojd z menoj...

5000 ljudi na slovenskem ljudskem shodu

Shod, kot ga je priredil sinoči Slovenski demokrati klub v 23. vardi je brez primere v zgodovini slovenskega naroda v Clevelandu. Da pritegne tak shod nad 5,000 ljudi našega naroda, je nekaj, kar se ni še nikdar nikjer zgodilo v Ameriki. Obširna dvorana S. N. Doma, orkester in balkon, vse je bilo natrpano do skrajnosti, poleg tega pa je bil velik vestibul natlačeno poln ljudi, vse tja do vrat, in na cesti med Addison Road in 64. cesti je bilo morje ljudi, a tisoči so pa odšli, ker ni bilo nikjer prostora. V dvorani sami je bilo nad 3,500 ljudi, pač sigurno znamenje, kako silno se zanima narod za volitve, sigurno znamenje, kako narod trpi in išče izhoda. Tak narod v resnici zasluži boljše usodo. In kakšen red in mir je narod vzdrževal. Kljub silni množici je bil naš narod tako vzgledno dostojen, da so se čudili Amerikanci temu krasnemu obnašanju.

Na shodu so govorili governor White, zvezni senator Bulkley in bivši vojni minister Newton D. Baker, šerif Sulzmann, da, celo Mr. Adam Damm je dospel, živahno aklamiran. Krasen govor je imel Mr. Boic-Boyd in Mr. Kennick, naša kandidata za državni zbor. Shod je vzorno vodil Mr. Frank J. Lausche. Tudi župan Miller je dospel, direktor javne varnosti Merrick in predsednik volivnega odbora Bernon. Kvartet "Five-Foot Four" je melodično zapel, kot tudi Josephine Lausche-Welf in Miss Udovich. Bil je krasen večer! Naj izrečeno še na tem mestu iskreno zahvalno vrnemo narodu za sinočno sijajno obnašanje.

Sinoči so zagrmeli zadnji odmevi Hooverjevega končnega poskusa po radio, da prepriča ameriški narod, češ, da je on edini

odrešenik Amerike. Sedaj je ta silna predsedniška kampanja potihnila, in danes bodo govorili ljudje, 45,000,000 državljanov, ki bodo molče in tajno odločili, kdo ima prav, kdo ne, in komu naj se poveri usoda ameriškega naroda za prihodnja štiri leta. Hoover, Roosevelt, Thomas, Foster, Upshaw, Coxey in kot se že imenujejo vsi predsedniški kandidati.

V Clevelandu se računa, da bo oddanih nekako 430,000 glasov. Kot znajo povedati angleški časopisi, bo dobil Roosevelt nekako 60,000 večine glasov v Clevelandu. Pričakuje se tudi, da bo izvoljen ves demokratiški tikit, in če se to zgodi, tedaj je sigurno, da bosta izvoljena tudi William Boyd-Boic in William Kennick v državno zbornico na demokratskem tiktetu.

Vse varde, v katerih bivajo naši ljudje, in to so 10, 23, 28, in 32, imajo letos nenavadno visoko število registrirancev. Na primer 10. varda je imela v februarju mesecu, ko smo volili župana Millerja, 3,900 registriranih, sedaj jih pa ima nad 5,000. Naša 23. varda je imela februarja meseca 4,800 registriranih, danes jih je nad 16,000. Očividno znamenje, da bodo naši ljudje volili v takem številu kot še nikdar prej.

Volivne kočice bodo odprte točno ob 6:30 zjutraj in ostanejo odprte do 6:30 zvečer. Vsak ki stoji ob 6:30 zvečer pri volivni koči, mora biti pripušen k volitvam. Volite zgodaj, takoj, ne čakajte večera, ko je navadno velik drenj. Volite med dnevom, zlasti ženske, ki ste doma.

Naj omenimo še enkrat glede pravilnosti zaznamovanja volivnega listka. Največji listek ki ga dobite v roko, je predsedniška glasovnica, skoro cela

rjuha. Na tej glasovnici je sedem kolon s sedmimi predsedniškimi kandidati. Le demokratsko in republikansko glasovnico je takoj spoznati, ker demokratska ima na vrhu petelina, republikanska pa orla. Ostali kandidati drugih strank nimajo nobenih znamenjev.

Prva kolona na glasovnici je demokratska. Na vrhu je petelin, pod petelinom pa krog. V ta krog naredite križ, pa ste opravili z vsem. Ničesar drugega ni treba na isti glasovnici. Ako pa glasujete za Thomasa, tedaj morate poiskati njegovo ime, ki se nahaja v tretji koloni. Tu morate narediti križ pred imenom vsakega kandidata, nikakor ne smete delati križa na vrhu, ker bo sicer glasovnica zavržena. Pomnite to, prosimo, da bo vaš glas kaj zalegel. Nikakor ni dovoljeno n. pr. narediti križ pod petelinom v krogu, potem pa delati križe pred socialističnimi kandidati. Vaša glasovnica bi se zavrnila. Volite kandidate samo ene stranke!

V roke dobite tudi sodniški tikit. Katere sodnike voliti je bilo včeraj označeno v "Ameriški Domovini". Končno pa še enkrat nujno apeliramo na naše ljudi, da volijo za 1. Mill davek. Ako ne pride ta davek skozi, gorje brezposelnim v zmini. Kot že sporočano, odpadeta dva druga davka, ako je ta novi davek sprejet.

In jutri pa izide "Ameriška Domovina" kot navadno, kmalu po 8. uri zjutraj z vsemi najnovejšimi volivnimi poročili. Pričakuje se, da bo na razpolago dovolj volivnih poročil, da se bo že lahko vedelo, kako in kaj. Danes pa na delo, državljani in državljanke!

KONGRES. ŽE DRUGI MESEC UPELJE VINO IN PIVO, AKO VEČINA TAKO ŽELI

Washington, 7. novembra.—Tekom pravkar završene politične predsedniške kampanje je bilo očividno, da je ekonomski problem bil v mnogo večji meri upoštevan od strani zastopnikov vseh strank, kot pa problem prohibicije, vendar je prohibicijski problem tako tesno spojen s političnim, da bo brez dvoma vplival na politiko vlade v Washingtonu, takoj ko bodo volitve zaključene.

Ako bo izvoljen governor Franklin Roosevelt, tedaj je brez dvoma, da bo že prihodnji kongres odredil, da se dovoli vino in pivo. Prihodnje zasedanje kongresa pride v decembru mesecu. Obenem bo kongres nemudoma odredil, da se da državnim konvencijam na glasovanje, da se odpravi 18. amendment.

Ako Roosevelt zmaga se po kažejo nemudoma silne spremembe v kongresu, kjer imajo moč in oblast odločevati o postavah. Poroča se iz južnih držav, da bodo senatorji in kongresniki iz slednjih nemudoma prestopili v vrste mokrih. Ti zastopniki južnih držav so bili dosedaj poznani kot prva fronta suhačev, toda so obljubili, da bodo volili sedaj proti prohibiciji, razven dveh ali treh. Ko se to zgodi, tedaj suhači ni-

majo nobene opore več v kongresu.

Dvanajst južnih senatorjev je Roosevelt sam pregovoril tekom svojega potovanja, da glasujejo proti prohibiciji. Vsi so obljubili. Ker so imeli mokri senatorji sedaj v zbornici senata 31 glasov, in če prištevamo k temu 12 južnih senatorjev, poleg tega pa najmanj 20, ki bodo sedaj izvoljeni na podlagi preklica prohibicije, tedaj je zagotovljena dvotretinska večina v senatu.

Ako pa bo Hoover ponovno izvoljen, tedaj bodo južni senatorji in kongresniki se držali svojega sedanjega stališča in ne bodo glasovali za odpravo prohibicije, in vsa stvar bo ostala po starem, kot je sedaj. Voditelji suhačev še vedno trdijo, da je nemogoče odpraviti prohibicijo tekom prihodnjih dveh let, kar je glede 18. amendmenta pravilno, toda kongres prav lahko upelje vino in pivo, ne da bi kršil 18. amendment. Kongres enostavno izjavi, da 3 ali štiriprocentno pivo in vino ni opojno, in postava je tu. Governor Roosevelt je pripravljen iti do skrajnosti tozadevno, in če bo potrebno, bo sklical takoj po inavguraciji izvanredno zasedanje kongresa, da reši to pomembno točko glede pijače v Ameriki.

Nova obravnava

Washington, 7. novembra. Najvišja sodnja je danes odločila, da mora dobiti sedem mladih zamorskih fantov iz Scottsboro, Alabama, novo obravnavo. Omenjeni so bili obsojeni na smrt, ker so bili spoznani krivim, da so posilili dvoje belih deklet. Več ljudi se je zavzelo za njih slučaj, ki je stopnjema dospel na najvišjo sodnijo deželo. Najvišja sodnja je odredila novo obravnavo na podlagi dokazov, da omenjeni niso imeli pravega zagovornika tekom obravnave. Komunisti, ki so hoteli prirediti izgrede pred najvišjo sodnijo, so bili s palicami napadeni od policije. 12 jih je bilo ranjenih, 16 pa aretiranih.

Žalost in veselje

V nedeljo popoldne je bil rojen Mrs. Mary Modic, rojena Lach, soprogi poznane grocerista na 1033 E. 62nd St., čvrst dečko. Starši so bili zelo veseli malega gosta, toda veselje se je spremenilo v žalost, ko je smrt segla po drobnem bitju. Otrok je bil pokopan v pondeljek popoldne pod oskrbo A. Grdina in Sinovi. Mati se nahaja še vedno v Mt. Sinai bolnici, soba št. 330.

Hvala, Mr. Bruss!

Izvrstni amplifier sistem v Slov. Nar. Domu za sinočni shod je upeljal mladi Mr. Albert Bruss, 6026 St. Clair Ave. Sistem je izvrstno deloval. Pripočamo Bruss Radio Service za vse enake slučaje.

Slutijo usodo

Najbolj prominentni ameriški časopisi, ki so pristihi sedanjega predsednika Hooverja in republikanske stranke, preokrojujejo, da bo demokrat Roosevelt izvoljen z ogromno večino.

* 300,000 brezposelnih se nahaja v državi New Jersey.

Vreme

Dva problema bo dobil vsak državljan v roke danes, ko bo stopil v volivno kočico. Noben teh problemov nima sploh kaj opraviti s politiko. Prvi problem je 1-Mill davek. Glasujte zanj. Hrana, stanovanje, da, življenje 30,000 ljudi v okolici Clevelanda in 35,000 v Clevelandu samem je odvisno od tega davka. In ta novi davek ne bo povzročil vam nobenega bremena. Radi tega davka, ako bo dovoljen, odpadeta dva druga davka, ki se tičeta drugih zadev. Volite za 1-Mill davek. Druga zadeva je sprememba ustave države Ohio. Volite "Yes". Naša ustava, ki je bistvena postava države Ohio, je tako zastarela, da ne odgovarja več potrebam naroda. Volite "Yes" za spremembo državne ustave. Zahtevajte, da živimo tako, kakor zahtevajo razmere časov, v katerih živimo.

Nad medvede

Danes so se podali na lov na medvede v državo Pennsylvanijo: Gašper Korče, "Dutch" Prince, Bill Vidmar, Rudy Božeglav in naš Jaka. Kot smo slišali, so sinoči že medvedovo kožo zapili, a danes zjutraj so pa opravili državljansko dolžnost, predno so odpotovali. O, lepe stvari bomo še slišali o njih!

Banka zaprta

Danes opoldne bodo zaprte vse banke v Clevelandu radi volitev. Enako tudi City Hall in drugi javni uradi.

P. L. A. Lieghley

Na sodnijski glasovnici boste dobili eno mesto za urad apelatnega sodnika. Mesto bo prazno, in vi morate sami napisati ime kandidata na dotično mesto. Napišite: P. L. A. Lieghley. To je oni naš sedanji državni pravdnik, ki je prignal celo vrsto osumljenцев na sodnijo, katere je obdolžil, da so ukradli pol milijona iz davčne blagajne. Lieghley sicer ni imel uspeha, ker so sodniki drugače odločili, toda nekdo je ukradel denar, in Lieghley kot sodnik bo skušal to dognati. Zapišite ime: P. L. A. Lieghley!

Ponovitev igre

Ponovitev igre "Mučniška smrt sv. Neže" se vrši, kot je večini igralcem že znano, v Newburgu. Priredi jo Jugoslovanski Pasijonski Klub, in sicer pod pokroviteljstvom društva Presv. Rešnjega Telesa. Prosi se, da pridejo vsi igralci v torek, 8. novembra v Knausovo dvorano, da se uredi vse potrebno. Igra bo uprizorjena v nedeljo, 27. novembra zvečer ob 8. uri v S. N. Domu na 80. cesti.

Seja direktorija

Radi volitev, ki se vršijo danes, se ne bo vršila seja direktorija S. N. Doma na St. Clair Ave. Seja se vrši v sredo večer, 9. novembra. Prosi se direktorije, da to upoštevajo.

V bolnico

V Cleveland Clinic bolnico se je podal na težko operacijo Mr. Martin Mežič, 6219 Carl Ave. Želimo mu skorajšnjega okrevanja, da bi se kmalu zdrav in vesel vrnil k svoji družini.

Volivci v Ohio

Danes bo sirom države Ohio glasovalo približno 2,800,000 državljanov za predsednika.

* Morilec bivšega predsednika Mehike Carranza, bo te dni postavljen pred sodni stol po 12. letih.

Vreme

Pretehtali so ljudje predsednika Hooverja in ga našli prelahkim. Njegova obetanja so se razblinila. Narod mu ne veruje več. Vedno se je držal proč od naroda, nikdar se ni približal priprostemu človeku. Pri milijonarjih je bil doma. Izkazal se je nevrednega narodnega zaupanja. Narod bo volil danes Roosevelta. Narod želi spremembo. Mi sicer nismo prepričani, da bo boljše, ko bo Roosevelt izvoljen, toda sprememba bo, in nova metla drugače pomete. Računa se na dve leti slabih razmer še, in kdor misli, da bo takoj boljše, ne pozna položaja. Toda spremeni se bo marsikaj, na boljše, ne na slabše. Roosevelt ni obetal tekom kampanje pečenih piščancev, kot Hoover, in prepričani ste lahko, da slabše na more biti. Danes bo ameriški narod tozadevno spremembo odobril.

Napačna poročila

Ognjegasni oddelek mesta Cleveland poroča, da je dobil letos do 1. novembra že 1500 napačnih alarmov za ogenj. Ljudje se norčujejo, ko kličejo ognjegase, in ne vedo, da s tem povzročajo silno škodo mestu. Vsak napačni alarm velja mesto najmanj \$150. In ljudje se pri tožujejo radi davkov, ko sami nimajo pameti, da bi jih zmanjšali!

Vreme

Kadar vam bos v tovarni pove, kako morate voliti, tedaj volite ravno nasprotno, ako hočete samim sebi dobro. Mož, ki vas hoče prestrašiti, nima dobrih namenov z vami.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt \$1.75
Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 83

No. 263, Tue., Nov. 8, 1932

Kako izberemo predsednika

Alfred Smith, demokratični predsedniški kandidat v letu 1928, pripoveduje v zadnji izdaji svojega magazina "The New Outlook," da dobiva cele gore pisem, v katerih mu njegovi oboževalci sporočajo, da bodo na dan volitev pisali njegovo ime na volivni listek, kot da želijo njega, Smitha, da bi bil izvoljen predsednikom. Smith pravi, da imajo ti ljudje več lojalnosti do njega kot pa jim je poznana ustava Zedinjenih držav, ki predpisuje način izvolitve predsednika. Da, ustanovil se je cel verižni sistem agitacije za Smitha, ko en pristaš njegov pošlje od 10 do 50 navodil svojim prijateljem, v katerih navodilih se svetuje dotičnim, naj pišejo ime Alfred Smith kot znamenje, da glasujejo za Smitha za predsednika.

Smith pravi, da mu je žal, ker še toliko tisoč ameriških državljanov, ki so radi nemogočnosti pripravljeni, da se zavže njih glasovnica. Smith se čudi tem ljudem, ki v namestu, da mu pomagajo, se direktno norčujejo iz ustave Zedinjenih držav, ki ima točne predpise za izvolitev predsednika.

Ameriški narod ne voli direktno za predsednika ali podpredsednika. Očetje ameriške ustave so imeli popolnoma drugačne ideje o demokraciji, kot pa jih ima sodobni ameriški narod. Očetje ameriške ustave so verjeli v reprezentativno vladno, namreč, da se zberejo voditelji v vsaki državi in glasujejo za predsednika in podpredsednika. Originalno so predsedniški elektrorji glasovali za dve osebi, in ona oseba, ki je dobila največ glasov, je bil predsednik, drugi pa podpredsednik. Šele leta 1804 so začeli glasovati za vsakega posebej. Te glasove so potem poslali v Washington, kjer so jih prešteli in uradno določili kdo je bodoči predsednik.

In to je ustroj, kakor ga predpisuje ameriška ustava za volitev predsednika. V resnici je pa elektrorji vsake stranke so obvezani voliti za onega kandidata, ki ga je postavila stranka na predsedniški konvenciji.

Glasom zastarelih določil ameriške ustave glede volitve predsednika, se prav lahko zgodi, da kandidat, ki je dobil največje število glasov za predsednika, lahko propade in pride na njegovo mesto kandidat manjšine. Na primer, kandidat Harrison je v letu 1888 dobil manj glasov kot pa Cleveland, toda je bil Harrison izvoljen. Na enak način je bil poražen Tilden, ki je prejel večino oddanih glasov, toda je bil izvoljen njegov nasprotnik Hayes. Hoover je imel naprej v letu 1928 samo 58 procentov ljudskih glasov, toda dobil je pa 83 procentov elektrorlanih glasov. Pol milijona glasov, razdeljenih po nekaterih državah, bi izvolilo demokratičnega kandidata v letu 1928.

Kakšna krivica se zna zgoditi kandidatom pod današnjim zastarelim sistemom predsedniških volitev, nam kaže vzgled iz leta 1860. V tem letu je dobil Lincoln 1,866,452 ljudskih glasov, Douglas pa 1,376,957, Breckenridge 849,781 in Bell 588,879. V elektroralnem kolegiju pa je dobil Lincoln 180 glasov, Douglas samo 12, Breckenridge 72 in Bell 39.

Sistem, kot ga predpisuje sedanja ustava za izvolitev predsednika, ni perfecten, in zna nekega dne pripeljati do neljubih posledic. Elektroralni kolegij in njegove glasove bi se moralo popolnoma odpraviti in predsedniška volitev bi se morala vsrčiti samo z ljudskim glasovanjem.

Ameriška ustava, ki je bila nekdanj model vseh ustav vseh držav, je še danes izvršen kos fundamentalne ljudske postave, toda v gotovih delih je zastarela. Stara je skoro 50 let in v tem času se na svetu marsikaj spremeni, kar več ne odgovarja ljudskim zahtevam in pravicam. Le težava je, ker se Amerikanec tako nerad pripravi za kako spremembo, pa če je še tako prepričan, da bi bilo koristno za njega.

D O P I S I**OPERA "MARTA"**

Vrli pevski zbor "Zarja" (samoostojna) ima za seboj lep rekord kulturnega dela v preteklih letih. Posebno pa se je proslavil v zadnjih treh letih z uprizoritvijo treh velikih oper in sicer: "Turjaska Rozamunda," "Urh, grof Celjski" in "Gorenjski slavček." Pri vseh treh so naši slavčki — Zarjani pokazali, da so ne samo izborni pevci, nego da so tudi zmogni igralci, požrtvovalni in aktivni kulturni delavci. Vse navedene opere so nas gledalce presenetile po svoji lepoti in nadvse hvalevredni izpeljavi kakor glasbeno tako tudi dramsko in tehnično. Glasovi, igranje, godba, kostumacija, scenerija in razsvetljava, vse je bilo mojstersko, tako da smo gledalci imeli popoln užitek, kot menda še pri nobeni prireditvi ne.

Vse tri navedene opere so izvirno slovenske, zajete iz našega narodnega življenja, zato pa za nas gotovo prijetna izprememba "Marta," svetovno znana opera iz tujega, angleškega življenja, vendar pa lahko umijlivo. Po vsebini nadvse lepa, romantično-komična, nam bo tudi prijetna zaradi krasnih kostumacij in scenerije gotovo dobrodošla novost. Nedvomno je, da bo tudi po dovršenosti izpeljave nadkrilita vse dosedanje, ker so se "Zarjani" to pot še posebno resno zavzeli in se že več mesecev neumorno vadili.

Zgodba "Marte" je v glavnem sledeča:

Lady Harriet Durham, čestna dama kraljice Ane, se naveliča udobnosti, razkošja in mučnega dvornega življenja. Ko vidi pre-

prosta, kmečka dekleta, kako vedrih obrazov, iz katerih odseva zadovoljstvo in sreča, prepeva hiti v semenj v bližnje mesto Richmond, v namenu, da dobe službo kot dekle, se odloči v svoji razposajenosti, da gre z njimi. K temu nagovori tudi Nancy, svojo zvesto prijateljico in zapupnico, da jo spremlja. Zaman ju skuša ustaviti Lord Tristan, njen bratranec. Staremu aristokratu, ki je vključ svojimi precej številnim letom, do ušes zaljubljen v svojo mlado, lepo sestrično, ne gre v glavo, da bi se družili s "kmečkimi govedi," toda zgovorne Harriet and Nancy ga kmalu pregovore, da gre tudi on z njimi. Dekleti se urno preoblečejo v preprosto kmečko obleko in Harriet določi sebi ime Marta Nancy da ime Julija, Tristanu pa Bob, da bo vse zgedalo in se slišalo po kmečko. — Naveda je bila, da so na ta semenj v Richmond prihajali premožnejši kmestje in zakupniki po svoje dekle. Pogodba je vselej veljala za eno leto službe in kadar je dekla sprejela aro, je bila po postavi obvezana delati pri svojem gospodarju za celo leto. Slučajno prideta na semenj po svoje dekle dva mlada zakupnika, Plunkett in Lyonel. Oči jima padajo na lepo Marto in Julijo. Plunkett je bolj "gospodarski" in mu nič kaj ne prijajo nežne, bele ročice mladih deklic, češ, da zglejajo prenežne za h kravam in delo po njivah, toda navdušeni Lyonel, Plunkettov adoptiran brat, ki kar ne more oči odtrgati od "Marte," ga potolaži, da bodo po bolj "za dom." Oba se približata Marti in Juliji, ki v zadregu ne vesta kaj storiti in sprejmeti aro, ne vedo, da sta s tem postajajo obvezani svojima gospodarjema za eno leto. Vsi protesti so zaman in kar z njima morata. Seveda svojih pravih imen in stanov si ne upati izdati, ker bi bila sramota za dvor, kar sta storila.

V naslednjem dejanju ju že vidimo na domu Plunketta in Lyonela, zvečer, ko početa, utrujeni od dolge poti, k počitku. Toda gospodarja početa, da prej pokažeta kaj znati, da pospravita po hiši in kuhinji, potem se gre šele k počitku. Zdjaj jima pa že začne trda presti. Plunkett odvede Nancy ozir. "Julijo" v kuhinjo, da kmalu pridirja nazaj in toži, da mu bo vse lonce razbila in skleda. Lyonel pa že razkriva srce "Marti," ki mu je vnela plamčeto ljubezen. Ker jo smatra za navadno dekle, misli da jo bo s tem dvignil do zanj nepričakovane visoke časti, če jo vzame za ženo. Boli in jezi ga, ker se mu Marta le roga in posmehuje. V resnici je pa tudi njeno srce vzplamtelo za Lyonela, toda radi svojega visokega stanu, mora svoja čustva zatajiti. Tu se že komedija pretvori v dramo, ko Lyonel izliva svojo bol v tožbo:

Z ljubeznijo se šali
In bol ji je v posmeh;
Radost ob moji žali,
Iskri se ji v očeh.
— Kdo mi zaceli rano?
Oj z Bogom zlati up!

Pa tudi Marta pokaže, da ima čuteče srce in da jo teži njegova bol, ko toži:

"Kako v srce me žali
Obup v njega oči;
Zločest je, kdor se šali
Iz vernih čustev teh!"

Ko se končno spravijo k počitku, dekleti zbegani kot ujeti ptički, pride "Bob", da jih reši. Vsi trije se skrivaj odpeljejo. Ropot voza zbudi Lyonela in Plunketta, toda prepreno, da bi ju ujeli.

"Marta" in "Julija" sta s Tristanom zopet na dvoru, toda Marta se ne čuti srečno in šele sedaj spozna kako njeno srce gori za Lyonela. Ko se nekdo vrši dvorski lov, prideta tam slučajno tudi Plunkett in Lyonel, in spoznata svoje ubgele "dekletke." Toda kako sta presenečena, ko jih vidita v takih oblekah! Lady

Harriet, bivša "Marta" se v zadregu naredi, kakor da ni Lyonela in Plunketta še nikoli videla. Ko pa Lyonel vztraja in jo zahteva kot svojo dekle nazaj, ukaže da ga vržejo v ječo, da je blazen. — Lyonel je ves obupan:

"Bog Vam sam oprostí mili
Kar ste mi storili zdaj!
Z igro gadno ste ubili
Srce moje vekomaj!
Sanje moje, zlate nade,
Vse zakril je mrak temno;
V nič življenje mi razpade —
Hvala, hvala vam zato!"

Predno odide v ječo, izroči Plunkettu prstan, katerega mu je zapustil oče, ko je kot nepoznan tujec umrl, in zapustil Lyonela pri Plunkettu, kateri ga je potem adoptiral za brata. Prstan mu je ostavil z naročilom, da ga, kadar bo v sili in potrebi, pokaže kraljici Ani in ona mu bo pomagala. Lyonel torej zdaj naprosi Plunketta, da gre s prstanom h kraljici. — Kraljica spozna po prstanu, da je bil oče Lyonelov po nedolžnem pregnanju grof Earl iz Derby. Lyonel vrne naslov in premoženje ter seveda, prostost. Lady Harriet je bila vsa srečna, ker je Lyonela resnično ljubila in je mislila, da se je sedaj premotil prepadi, ki ju je razdvojil. Toda nesrečnega Lyonela, je krivica in okrutno zavržena ljubezen, tako potrla, da se mu je omračil um. Ponudeno ljubezen od "Marte" smatra za novo okrutno šalo, zato mu iz razboljenega srca privre trpko očitjanje, ko zavrača njeno roko:

"Te roke, ki me pregnala

PAR BESED K TRILETNIČNI DRUŠTVA "PRIMORJE" V SAO PAULO

Sao Paulo, Brazilija. — Danes, 18. avgusta, je tri leta, odkar se je pri nas ustanovilo Slovensko izobraževalno društvo "Primorje," ki sedaj nosi ime mesto "slovensko" — "jugoslovansko." Ime Primorje je sicer bilo že na glasu pet mesecev pred zgorajim datumom, to je od meseca aprila 1929, ko je že obstajal pevski zbor, ki je nosil to ime. Pevski zbor se je kot znano prelevil v avgustu istega leta v to društvo. Denes torej praznuje jugoslovanska kolonija v Braziliji jubilej svoje najstarejše organizacije. Naj mi bo dovoljeno, g. urednik, da ob tej priliki napišem k temu velepomembnemu prazniku par smotrenih besed.

Ko se je ta koristna organizacija ustanovljala, smo Slovenci živeli drug z drugim nepoznani. V celokupni jugoslovanski koloniji je pa takrat vladalo neso-glasje in prerekanje vsevprek. Mi smo pa hrepneli po smotrenem delu. Vreči smo hoteli vsako politično in vsako strankarstvo iz dnevnega reda. Nam se je zahotelo po naši prosveti, po skupnosti in napredku. Hoteli smo v prvi vrsti, da se kulturno in gospodarsko dvignemo in pred vsem, da bomo v društvu gojili narodno jugoslovansko zavest. Ta naš kratki, a odločni program smo tudi dosledno izvajali in se ga še danes z vso odločnostjo držimo. Cilj, katerega smo si bili pred tremi leti postavili, je bil očitno po godu vsem jugoslovanskim priseljencem, zato pa so najvažnejši in ugledni krogi iz jugoslovanske kolonije z simpatijo zasledovali naše delovanje in društvu stali ob strani.

"Jugoslovani v Braziliji," ki je bil odločno jugoslovanski glasilo, je našemu društvu vsestransko pomoč. Ravno tako je takratni jugoslovanski konzul g. Vencoslav Pabta je z simpatijo zasledoval naše stremenje in se na marsikaterem javnem zborovanju vedno pohvalno izrazil in stavljal naše društvo drugim za zgled. Tudi ostale slovanske organizacije so nas kmalu spoznale in radevolje z nami sodelovale, zlasti češko društvo "Slavia" in tukajšnje češko oficijelno zastopstvo. Nismo imeli prireditve, pri kateri ne bi bila zasto-

Nekdaj je oholo, jezno,
Te roke, ki mi poslala
Spono mrzlo je, železno,
Ki zdaj vabi, zdaj odganja
In lokavo mrežo pne,
Te roke, ki mir oznanja
Te roke — ne maram več!"

Plunkett, njegov zvesti prijatelj in Nancy, ki sta zdaj tudi sklenila ljubezensko zvezo med seboj, pa iz ljubezni do Lyonela in Harriet naredita načrt, da uprizorijo pred Plunkettovo hišo semenj pravtako, kot v Richmondu, ko se je Lyonel zaljubil v "Marto." To se zgodi in "Marta" in "Julija" nastopijo zopet v isti opravi kot takrat. To Lyonelu obudi otmelni spomin in v srce zakopana čustva. Vsa srečna skleneta ljubezensko zvezo.

— Lady Harriet bo predstavljala Mrs. A. Simčić, Nancy Miss J. Milavec, Lord Tristana Mr. J. Birk, Lyonela Mr. L. Belle in Plunketta Mr. Fr. Plut. Imena teh pevcev-igralcev vam jamčijo, da so vse glavne vloge v rokah naših najodličnejših in priznanih slavčkov, kakor tudi ostali zbor. Dirigira vsem poznani in priznani zmožni Mr. John Ivanush, režira pa Mr. John Steblaj. — Bodite prepričani, da boste imeli popolni užitek če se udeležite, pri tem pa zavest, da ste po svoje prispevali h gojitvi naše pesmi, naše narodne svetinje! — Dajmo priznanje vrlim Zarjanom za njih trud in delo v narodni blagor! — Na svidenje torej v nedeljo 13. novembra zvečer v Slov. Nar. Domu v Clevelandu!

Louis Oblak,
prijatelj "Zarje."

pana vsa slovanska društva. S čehi živimo že dve leti in pol pod eno streho v skupnih društvenih prostorih. In sedaj, ko vladajo tu neznanost, delavske razmere in med našimi naseljenici, ki so po večini navadni delavci, velika nezaposlenost in revščina in ko so nekateri maloštevilni naši nasprotniki hrepneli, da bo našo društvo morelo zapustiti sedajne krasne prostore, tedaj so čehi, hvala jim, s svojim uglednim konzulom priskočili društvu na pomoč, tako da je sedaj društvu zopet zagotovljen nadaljni obstoj in razvoj v sedajšnjih prostorih.

Pred tremi leti, ko smo vedeli vsak le zase in bili raztreseni, se je naše društvo ustanovilo. Slovenci smo se spoznali le iz zaslužene domovine. Poznali smo se torej v malem številu le tisti, ki smo bili radi naših narodnih načel in naših lepimi Primorski zatirani in teptani kot najhujši sužnji. Logično je, da smo si ti prvi želeli skupnosti po enem izvršenem društvenem delu, ki smo ga bili še zdaj navajeni, kar smo prej z vso ljubeznijo gojili in kar nam je ugrabil naš novi gospodar. Šele po petih mesecih sta se nam pridružila dva s Kranjske dežele, to sta Franjo Patermost in Ivo Budkovič, katere danes pravita, da sta postala stebra našemu društvu. V zapisnikih pa stoji dobro zapisano, da je položilo temelj našemu društvu pet primorskih Jugoslovancev. Ti so zapisani kot ustanovitelji društva in njih imena bodo ostala zapisana v zgodovini našega življenja.

Ko smo se pred 16. meseci odkrižali nekaterih koristolovcev, se je društvo oslobodilo najhujše bolezni in takoj pričelo ločneje delovati in se širiti. Takoj so se nam pridružili bratje Srbi in Hrvati in danes smo lahko ponosni, da naše društvo za stopa Jugoslovani in vsi smo eno, vsi smo Jugoslovani. Sej smo en narod, ena duša in eno telo: Jugoslovani smo. To smo hoteli, to smo si vedno želeli in dosegli smo. Stare kričaje in rovarce pa pustimo v miru, naj naprej rovarijo proti nam in poročajo v svet, "da so naši prostori ostali prazni," da je ostel tajnik sam svojo štampljo, da je pobegnili

predsednik itd. Številne javne in zasebne prireditve, koncerti, predavanja, sestanki, diskuzijski večeri, razni nastopi pevskega odseka, vse to nam jasno priča v letošnjem jubileju, da je društvo na pravi poti in da mu prijateljsko sledijo vsa slovanska društva. Pevski zbor pod vodstvom profesorja glasbe, g. Emila Pavlovskyga se bo brez dvoma še bolj dvignil; predsedništvo je v dobrih rokah, kot je naš izkušen Franc Černigoj.

Mi, "Primorje," v Sao Paulu moramo naprej in vedno naprej, za ciljem, ki smo si ga bili pred tremi leti postavili. Ne smemo se več ozirati: "kaj bi rekli in kaj bodo rekli in kaj v časopisju pisali." Imeli smo razna društva, danes so lepo zaspala. Zakaj? Časnikarske polemike, napadanja, odgovori, to jim je skopelo prerani grob. Mi pa hočemo in moramo delati čast naši domovini, moramo kazati svetu, zlasti tujcem, dobro stran našega naroda. Treba je zato najti sredstva, žlebove, po katerih ta dragoceni studenec teče med ljudstvom. In to nalogo morajo imeti naša prosvetna društva. Kdo je bil Gregorčič, Cankar, Prešeren in drugi naši veliki možje, kaj so ustvarili za nas — to naj nas uči društvo. Predavanja, prireditve, knjige, medsebojna pomoč, skupnost, to naj nas uči društvo. Enako naj nas seznanjajo z vsemi našimi duševnimi plemenitimi in z vsemi modernimi kulturnimi ustvaritvami. Širi naj pa le čisto, presejana in pretehtano prosveto, širi naj med našimi izseljenci ono narodno zavest, kot so jo naši predniki, da bodo naši potomci vedeli, od katerega naroda so prišli. Kar je nasprotnik naše domovine roditeljskega in gnjilega, naj naleti na zaprta vrata naših prosvetnih društev. Seznanjati se s prosveto naj ne bo edini namen naših društev. V sedanjem trdem boju za obstanek, mora tudi naš delavec porabiti vse izkušnje sveta za izboljšanje svojega položaja.

V organizaciji, v skupnosti je moč, pravi moderni izrek. Če si vsega ne more privoščiti en sam slaboten posameznik, morajo to storiti dve, štiri, deset ali sto skupnih moči. Prav nihče nam ne bo pomagal, če si ne bomo pomagali sami. Najzadnejše sredstvo samopomoči pa je društvo, organizacija. To je izvor znanja, moči, delavske zavesti in ponosa. Društvo naj nas uči: ustvarjati, voditi in ohranjevati, skratka: uči naj nas organiziranje.

Mir med ljudmi je največje dobro, kar jih more imeti človeštvo. Mir v družini, mir v društvu, mir v naselbini. Miru, medsebojnega razumevanja, slovnosti, medsebojne pomoči — tega potrebuje sodobni človek. Ne razprtij, podtikanj, zdražb.

Društvo naj nam torej ohrani to, kar nam je dal naš kmetijski rod, naši predniki, seznanja naj s tem, kar so ustvarili naši veliki možje, ki so izšli iz naroda in mu ostali zvesti. Društvo naj uči združevanja, organiziranja, kajti le v društvu se moremo izobraževati, iz društva bomo črpali naš ponos in našo samozavest, ki nas postavi v vrsto z drugimi napredujočimi narodi. Društvo naj nam da najvišjo kulturno vrednost človeka s tem, da nam omogočuje medsebojno spoznanje, slovnost in pomoč.

Tri leta so za nami. Dela smo imeli polnih rok. Pomagali smo, kjer smo mogli in danes stopamo v četrto leto življenja pred našo javnost z odkritim čelom in ponosom v srcu, da smo storili vse do zadnje moči za napredek jugoslovanskega izseljenstva v Južni Ameriki. Naj bi to častno nalogo naše vrlo "Primorje" vršilo še dolgo vrsto let, ne nam, ampak narodu našemu in domovini Jugoslaviji v čast in ponos. Sao Paulo, 7. oktobra 1932.

Tajnik.
P. S. od 9. julija do 2. oktobra smo imeli tu revolucijo, kakršne

menda svet še ne pomni, zato nisem mogel tega dopisa prej odposlati, dasi sem ga pisal že v avgustu. Za časa te vojne pošta ni šla nikamor iz dežele.

MUHASTA STRELA

Strela ima včasih svoje muhe. Ni rečeno, da mora vedno ubiti človeka, ki vanj treščil. Čestokrat se zadovolji s tem, da ga oplašil. — Neki kmet je iskal zavetja pred nevihto pod vrbo. Strela je udarila v lopo, ki je bila oddaljena nekoliko metrov, preskočila na moža in — mu slekla popolnoma premočeno sukno. Druge škode ni bilo. Nekega drugega moža je strela zagnala spet nekoliko metrov stran v zemeljsko brazdo. Nekoliko ga je ožgala, da je izgubil zavest — poleg zavesti pa tudi vso obleko, ki mu jo je smela, kakor da se razume na slačenje. V obeh primerih je imela strela v premočeni obleki dober odvod v zemljo, na svoji poti pa je obleko razparala. — Pred nekoliko leti so našli na prostem polju pri Frankfurtu ob Meni moža, ki ga je nevihta ubila. Preiskava pa je dognala, da ga ni zadela električna iskra, temveč, da ga je ubil silni zračni tlak. — V neki gostilni na deželi je treščilo v strelovod. V istem trenutku je orkestrion v lokalu sam od sebe začel igrati neko skladbo. Strela je morala brez dvoma sprožiti instrument.

* Romunska kraljica Helena se je zopet poslovila iz Romunije.

Dnevna vprašanja

1. Kateri ameriški predsednik je imel dom, ki se je zval Monticello?
2. Katera zelenjava je dobra za živec?
3. S katero hrano dobivate apnenec v svoje telo?
4. Ali je meso aligatorja užito?
5. Koliko odstotkov sladkorja dobimo v rozinah?
6. Kaj je uradno bivališče predsednika francoske republike?
7. Kako se je imenoval prvi protestantski pastor v Ameriki?
8. Ali je mesto Jeruzalem sploh imelo kdaj kako drugo ime?
9. Ali je predsednik švicarske republike lahko ponovno izvoljen?
10. Katera dežela na svetu ima največ kolonij?

Odgovori na vprašanja

1. Predsednik Thomas Jefferson, tretji predsednik Zedinjenih držav.
2. Špinaca, zelena, peteršilj, fižol v stročju in špargeljni.
3. Mleko je glavni tvorilec apnenca v človeškem telesu.
4. Meso aligatorja je belo in mehko, toda ima čuden duh. Indijanci so radi uživali to meso.
5. V rozinah se nahaja 61 odstotkov sladkorja.
6. Elizejska palača v Parizu.
7. Philip Embury.
8. Ko je rimski cesar Hadrijan znova zgradil Jeruzalem, potem ko je bilo mesto leta 70. po Kristu porušeno, je sprejmenil ime v Aelia Capitolina, in je obenem prepovedal vsem židom, da bi bivali v tem mestu.
9. Predsednik švicarske republike je izvoljen za eno leto, in ne more biti ponovno izvoljen takoj za drugi termin, pač pa šele po preteku enega leta, potem ko je zapustil urad.
10. Anglija.

Paul Keller

CVET NAŠE VASI

1.

Ob gorenjem teku dotoka neke velike reke je vas, ki se imenuje Loka. Če jo hočeš peš prehoditi, potrebuješ dobro uro za to. Na desni in levi je gričevje, skoraj do vrha polno njiv, vmes so gozdiči in travniki. V dolini se vije ob ravnini poti vsa vijugasta reka. Vse hiše so postavljene malo više na obronku, to pa zaradi povodnj, ki ob nevihtah in ko se taja sneg zmeraj ogroža dolino. Kadar kovač, ki biva zdaj tudi na rebri, malo preveč pogleda v kozarček, zmeraj z milim glasom pripoveduje, kako mu je "ona" (pri tem misli na reko); ugrabila njegovo lepo kovačijo. Le naklo mu je pustila, tega ta "mrha" le ni mogla požreti — a sicer je vzela vse, vse! S a sicer je vzela vse, vse! S a sicer je vzela vse, vse! S

Recite halo najlepšemu dekletu na Illinoiski univerzi, Miss Blanche Waddell iz Chicaga. Kot vidite na sliki, je res čedna punca.

njih strehe tako lepo rdeče ko streha lepe, resne hiše. Vsa domačija je bila v najlepšem redu. Vse je bilo točno na svojem mestu. Vsak kmet, ki je videl to posestvo, je občutil nekako spoštovanje — pa tudi zavist — saj sta si občudovanje in zavist tako tesno v zvezi ko siamska dvojčka: čim umrje eden, umrje tudi drugi.

Tone, najmlajši te hiše, je stopil v sobo, zadegal torbico na klop, čepico pa na policjo pri oknu. Njegova sestra Mina je karajoče zavrnila to malomarnost in kratko pa ostro dejala: "Torbico na žebelj, čepico na kavelj!"

"Kar daj!" je zagodrnjal fantek.

Ona ga je ostro pogledala. Pa je fant že obesil torbico na določeni žebelj in čepico na obešalnik tik vrat. Nato ga je Mina prijazno vprašala:

"No, kako je bilo danes v šoli?"

Fant se je namrgodil:

"Če si taka z menoj, sploh nič ne povem." Na to ni dekle, ki je imela približno dva in dvajset let, prav nič odvrnila in je molče dalje krpala neko raztrgano sejačo. Fant je pa štorljaj po sobi gori in doli, žvižgal, pogledoval skozi okno in bi bil tako rad povedal Mini "kako je bilo," pa je bil sam nase preveč hud, ker ga je spet ugnala Mina in jo je moral slušati. Slednjaj pa le ni mogel ta vihravi živčav nič več trpeti v jezi.

"Kako je bilo? No — kratko je bilo."

"Saj vidim, ko je šele deset."

"Pa veš, Mina, grozno svečano je bilo."

"Grozno svečano se ne pravi," ga je zavrnila Mina; "tako se spakujejo le mestne strajce. Pravimo preprosto: svečano."

"Preprosto svečano je bilo. Najprej smo nekaj zapeli. In veš, Mina, kaj smo zapeli? Tisto: 'Pomlad že prišla bo' — ko za kak pogreb."

Mina ga je začudeno pogledala in dejala:

"Tisto ste zapeli? Zakaj pa vendar?"

Fant se je razkoračil pred njo in dejal:

"No, Mina, zdaj pa pozor; zdaj ti bom vse pokazal."

Sklenil je roke na prsih, nekoliko nagnil glavo in začel s tihim, utrujenim glasom: "Ljubiti otroci! Zapeli ste lepo pesemco 'Pomlad že prišla bo, ko mene več ne bo...' Glejte, izprosil sem si to pesem za svoje slovo. Šola mi je bila čez vse na svetu. A 'pomlad že prišla bo, ko mene več ne bo' — ne bo v šoli, od katere se zdaj poslavljam. Državna oblast me je upokojila, pa ne zaželim, ker sem jaz to hotel — ne

nato smo mu vsi šolarji in šolarice segli v roko in vsak mu je še nekaj rekel v slovo."

"Kaj si mu pa ti rekel?"

"Jaz, jaz sem mu rekel: 'Adijo, gospod učitelj! Najvrdanejšo zahvalo!'"

"Bedak!" se je razjezila.

Fant je poskočil z mize in dejal:

"Bedak? Zakaj pa? Take lepe besede, kot je 'najvrdanejšo' pač noben človek naše vasi ne spravi skupaj."

"Bedak si!" je ponovila ona. To se mu je seveda spet zamerilo in ves jezen je sedel na široko polico okna. Čez kakih pet minut je začela Mina:

"Tone, ti moraš biti tudi učitelj ali pa župnik."

"Ker sem bedak?" se ji je rogal.

"Ne; pač pa zato, ker si vse tako dobesedno in izlaska zapomniš, da se je kar čuditi, pa še latinske besede — in ker znaš vse tako pravilno povedati."

"Potem bom pa gledališki igrallec."

"Le kaj si izmislil, da boš s tako sodrgo v ciganskem vozu romal po svetu!"

"Saj so tudi drugačni igralci, Mina — tam v mestu pa v drugih glavnih mestih sveta. Ti pač ne bivašo v ciganskih vozovih. Le beri v časopisu!"

Na to ni nič odvrnila in se je spet doteknila jedra tega dne.

"No, pa ste potem čisto tiho in vsi žalostni, ker ste izgubili svojega dobrega učitelja, šli počasi domov?"

Fant je hknul v šipo, da se je orosila, in nekaj z nohtom začel nanjo. Delal se je, ko da ni slišal Mine.

"Če ste šli tako tiho in žalostno domov?" je ponovila.

(Dalje prihodnjic.)

DNEVNE VESTI

Vlada si mora izposoditi pet tisoč milijonov

Washington, 7. novembra.

Zvezna blagajna se nahaja v tako slabem stanju, da si bo morala posoditi najmanj 5 tisoč milijonov, ako hoče vlado voditi naprej in nadaljevati z izplačili. Od te svote je nekako \$2,500,000,000 potrebnih za plačilo dolgov in obresti. Skupni dolgovi Zedinjenih držav znašajo danes nekaj več kot 20 tisoč milijonov dolarjev.

V tem volivnem okraju bodo volitve zabava

Chicago, 7. novembra.

V volivnem okraju Worth vasic, takoj zraven Chicaga, je registriran en sam državljani, Julius Sheffler. Sheffler bo ob enem volivni uradnik in volivec. Zjutraj bo prišel v volivno kočico, pregledal, če je vse v redu, potem bo glasoval za Roosevelta in zaprl "volivne prostora."

Dekle je spet dvignilo glavo: "Odlikovanje? Kaj je pa rekel učitelj nato?"

"Oh, prav nič ne. Prav naravno je stresel z glavo. In re."

Mussolini je spustil tisoče ljudi iz ječ

Rim, 7. novembra. Laški kralj je na povelje diktatorja Mussolinija včeraj podpisal listino, s katero se oprošča tisoče jetnikov v Italiji iz zapora. Pomiloščenci so vsi jetniki, ki so bili obsojeni na manj kot 5 let ječe, in ki niso bili obsojeni iz političnih ozirov. Najmanj 5000 moških in žensk bo jutri zapustilo zapore. Poleg tega je Mussolini določil, da se odpustijo tri leta zapora vsem jetnikom, ki so bili obsojeni od 5 do 10 let zapora, in 5 let ječe vsem, ki so bili obsojeni na več kot 10 let.

Kongresna preiskava proti Penna. magnatu

Washington, 7. novembra.

Kongresni odbor za izvolitev je ukazal preiskavo proti navideznim kongresnim sleparijam v državi Pennsylvaniji. Med prvimi bo poklican na zagovor W. W. Atterbury, predsednik Pennsylvanije železnice, o katerem se trdi, da je z besedo in denarjem vplival na državljane, da volijo za Hooverja. 150 preiskovalcev grafa tekmo volitev je bilo imenovanih.

Al Smith bo volil letos za Hooverja

Tampico, Illinois, 7. novembra.

80 let stari Alfred Smith v tem mestu bo volil Hooverja za predsednika. Volil je že za 14 predsednikov.

* Francoski ministerski predsednik se je izjavil za žensko volivno pravico.

MESTNE VESTI

Marljiva policija

Clevelandska policija je tekom zadnjih šest mesecev polovila več morilcev, kot pa je to storila v zadnjih dveh letih. Menda je vzrok v tem, ker župan Miller ne pošilja policijo vohunit v prostore, kjer je kapljica dobre pijače, pač pa, ker jim je naročil naj lovijo roparje in morilce. Tako so včeraj prijeli tri mlade fante, katerih eden je priznal, da je ubil grocerista Matt Schaserja, katerega so fantalini pretekli teden hoteli izropati in so ga pri tem ubili. Fant, ki je ubil Schaserja, se piše John Hendzel, star 20 let, stanujoč na 2068 W. 10. cesti in je dejanje že priznal. Čaka ga električni stol.

Prometna postava

Te dni se bo vnela v mestni zbornici borba glede nove prometne postave, ki dovoljuje, da vozniki avtomobilov lahko zavijejo na levo ob takozvanih "Safety Zones."

Radi varščine

Mestna vlada je vložila tožbo proti Guardian Casualty Co. za \$50,000 odškodnine, katero svoto je omenjena kompanija garantirala za mestne vloge v Standard Trust banki.

Ethyl gasolin
6 letna Arlene Crooks, 7803 Reddell Ave., je povzila včeraj iz radovednosti požirek ethyl gasolina. In pol ure pozneje je bila mrtva.

MALI OGLASI

POSEBNOST ZA SREDO DOPOLDNE

2 ft. kislega zelja in
2 ft. svežih reber za .25c
Sveže riževe in krvave
klobase, 7 za25c
Vinarice, ft.12½c
Mesene klobase, ft. .12½c
Govedina za gulaž, ft. .12c
Mi zapremo vsako sredo popoldne. Se vljudno priporočamo.

MATT KRIZMAN
6220 St. Clair Ave.
1132 E. 71st St.

V najem

se da 5 velikih sob, toilet, klet posebej, veliko dvorišče. Cena je samo \$15 na mesec. Stanovanje se nahaja na 7002 Becker Ct., med St. Clair in Superior Ave. Tel. Liberty 6606 ali vprašajte pri lastniku 9607 Parmalee Ave. (263)

Naprodaj

je ali pa se zamenja lepa farma, 260 akrov s poslopji vred, 42 milj. vzhodno od Clevelanda. Se proda ali zamenja za mestno lastnino ali za manjšo farmo. Vprašajte pri M. Epavee, 865 E. 185th St. Pokličite po telefonu po 7. uri zvečer KEnmore 0992-W. (268)

Kupijo se

rabljene kuhinjske peči, na premog in plin. Plača se najvišjo ceno za nje. Vprašajte na 6614 Bliss Ave. Tel. ENdicott 4613. (264)

Slovenka

srednje starosti, želi dobiti delo pri vdovcu s par otroci. Lahko tudi na farmi ali ven iz mesta ali v trgovini. Vprašajte na 1439 E. 39th St. (265)

Naznanilo

Za zobozdravniško delo v našem uradu sprejem kot plačilo vaše hranilne knjižice od The International Savings & Loan Co.

Dr. Wm. F. Urankar

829 E. 185th St.
Uradne ure od 9—12, od 1—5, od 6—8. Ob sredah od 9—12. (264)

V najem

se da dvojce stanovanje po pet sob, kopališče, furnez, garaže. Vse moderno narejeno, blizu jezera in 140. ceste. Najemnina zgorej je samo \$23.00 mesečno, spodaj \$25.00 mesečno. Vprašajte na 19404 Mohican Ave., ali pokličite KEnmore 4597-J. (265)

BRUSS RADIO SERVICE

6026 ST. CLAIR AVENUE
ENdicott 4324

Ene tretino popusta na vseh Cunningham ali RCA tubih, ako zamenjate stare tube.

DOBER PREMOCI

Točna postrežba

The Hill Coal Co.

1261 MARQUETTE RD.

Stari Cimpermanovi prostori

HEnderson 5798

FRANK ARKO, zastopnik

Sode, mošt, grozdje!

Prodajamo najboljše ohijsko belo in črno grozdje. Garantirani sodi od žganja. Stoprocenten mošt iz najboljšega grozdja. Vse po nizki ceni. Se priporočamo.

Anton Baraga

15506 Holmes Ave.

Tel. Liberty 1526

Grozdje! Mošt! Sode!

Priporočam se cenjenim rojakom, da naročijo pri meni najboljši mošt ali grozdje. Dobite tudi fine sode, v katerih se bo dobra kapljica obdržala. Cene so jako nizke.

John Drenik

25589 St. Clair Ave.

vogal E. 260th St. in St. Clair Ave.

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

Mrs. Cora Reynolds je obtožena, da je zastrupila Alexandra Stewarta iz Wilnot, N. H., pri katerem je bila za gospodinjico. Pred poroto jo bo zagovarjal njen sin, ki je odvetnik. Na sliki sta mati in sin.

Vaški apostol

Za "Ameriško Domovino" prestavi M. U.

"Ker je še ponoči razsekal ti sti seženj drvi, ki sem jih jaz ubogi ženi daroval."

"Ti?" Julikin obraz je postal temnordeč. In prav piker je bil nje glas. "Kako pa da ti razsekuješ dnva . . . pa še taki! In kar na sežnje!"

"Nu, da, veš . . ." Tone je bil nekoliko v zadregi. "Ker so pač moje sani večerj zavozile preko butare, ki jo je nosilo nje dekle, in pa . . . in ker bi bil kmalu jaz sam dekleta povozil."

"Da bi jo le povozil! Prav bi bilo!" Je izbruhnilo iz te ponižne nedolžnosti. "Taka, kakršna je ta! Kar zdrobiti bi jo bil moral! Ljubi Bog bi imel svoje veselje nad tem — in jaz tudi!"

Videl je ostudni ogenj, ki je odseval iz njenih oči, in se ga prestrašil. Skoro da ni mogel vladati svojega glasu. Julček, Julček! Kako mi govoriš! Saj te skoro ne poznam več! Kako le moreš tako govoriti . . . tako hudobno! Človek je vendarle človek . . ."

"Čarovnice niso ljudje!" Sedaj ga je pogrelo. "Čarovnice, čarovnice, čarovnice . . . neha mi vendar s to budalostjo! Tega ne trpim pri tebi! In dejal sem ti tudi že: čarovnic sploh ni. Sedaj ti pa še pravim! Malarica je pridna, marljiva ženska . . . sicer je ne bi imel Peter Janez tako rad! In Elizabeta je tudi ljubko in pridno dekle . . ."

"Tako? Tako?" Ga je prekinila Julika. "Tedad je najbrž tudi tebe že zacoprala? Tista! S svojimi vražjimi očmi! Ali si ji mar moral s svojim sežnjem drvi kaj plačati? Ja?"

Morebiti ne bi bil Tone smislila teh grdih besed niti razumel. Nje obraz in nje pogled pa sta podrtavala, kar je mislila — in to je učinkovalo nanj, kakor udarec v obraz. Bled kakor kreda je pridružen iztisnil: "Julika . . . to mi vzameš nazaj!"

Ona se je smejala. "Julika! To vzameš nazaj! Sedaj tu na mestu — ali pa . . ." "Ali pe?" je trmoglavila ona. "Ali pa, na čast in zveličanje svoje duše, ne grem niti koraka dalje s teboj."

Sedaj pa ga je ona gledala prestrašena. Nato pa se je zopet zasmejala in se okrenila. "Julika!" Njegov glas je skoro docela izumrl. "Moja beseda velja besedo!"

Ona pa je skomignila z rame: ni ter šla za onimi spredaj. Njih glasna govorica se je čula po poti sem.

Mlademu šumarju je vdarila kri v lica. Z obema rokama je zamahnil v zrak. "Julika . . ." Sedaj je stal nepremično in gledal za dekletom, gledal za njo s tako zmedenim pogledom, kakor da se pogreza pred njim cel svet. Tam gori je izginila Breznikova s svojo klepetavo družbo za gričkom. Le Juliko je še videl, kako gre gori po zasneženi poti. Zopet je iztegnil Tone roke, a njegove zmešane misli so mu govorile: "Saj ne more biti res! Mora se vrniti! Mora preklecati!"

Julika se je sklonila, da odtrga suh plevel, ki je štrlel izpod skopnevalčevega snega. Sedaj se bo ozrla, je upal — a če se ozre, pomeni to toliko, kakor da se bo vrnila in spregovorila besedico. Julika pa se je zopet zavrnila in šla naprej, ne da bi se ozrla. Tedaj mu ji je dalo njegovo trepetajoče upanje nov rok: "Ako se bo ozrla, dokler štejem do sto . . ." Pričel je mrmrati: Eden, dva, tri . . . Vedno bolj zavlečeno je izgovarjal številka, a ko je enkrat prišel preko petdesetih, je delal iz ene besede tri: "Petnajst . . . in . . . sedem . . ." Po devetdesetih je pričel

rica ter drugi posli so že čakali stoje pri mizi. Le pastirja ni še bilo.

Ko je vstopil Tone v izbo, je spoznal Peter Janez že na njegovih očeh, da se je bilo nekaj zgodilo. "Kaj pa ti je, Tonček?"

"Nič!" Tone je zakresal klobuk na peč ter strgal raz se suknjič.

"Ampak, glej . . ."

"Pri miru me pusti . . . ti!"

In skoro je izgledalo, kakor da se bo vse razburjenje, ki se je bilo v Tonetu nabralo, streslo nad Petra. Saj je bil v resnici baš on vsemu kriv, on ga je spravil skup z Malarico, on je vzbudil v njem tisto neumno sočutje in on je odpeljal tisti seženj drvi, iz katerega je vplamtela nesreča kakor duhoben plamen. Take misli so se podile po Tonetovi vroči glavi. Ko pa je stopil k Petru ter videl v njegovem grdem obrazu te tihe, od srca dobre in skrbne oči, tedaj ni mogel spraviti iz sebe jezne besede. Težko sopeč si je z roko obrisal potno čelo, da pa odreže vsako nadaljnje vpraševanje, se je prekrizal ter pričel moliti. Ostali so se pridružili. Le Peter Janez je molčal — njegove oči s obile uprte v Toneta. Predno so posedli okoli skleda, ga je prijel za rokav ter tiho prosil: "Čuj, Tonček, povej mi, kaj ti je? Glej: ti pa nič smeja na obrazu se mi dozdeva kakor dan brez luči!"

"Saj je tudi meni samemu tako," Tone se je zrinil za mizo in pričel jesti. Pa noben grizljaj ni hotel doli. Razdražen, kakor bi iskal katerega izhoda, je vprašal: "Kje je poba? Enkrat za vselej zahtevam, da ste mi vsi ob enajstih doma!"

V istem trenutku je planil skozi vrata pastir. Že na pragu je pričel kvakati: "Ali ste že čuli? Vsa vas je napol ponorela. Ali ste že čuli: danes ponoči je prišel sam hudič v vas k stari Malarici!"

Ko je Tone začel besedo "Malarica," je bilo z njegovim premagovanjem konec. "Že zopet eden s to budalostjo!" je zavpil ter tresnil s pestjo po mizi, da so krožniki in skleda z juho kar zaplesali. Ljudje okoli mize so ga debelo pogledali. Takega ga niso še nikdar videli.

Tudi Petru je beseda o Malarici in hudiču pogrelo pesti. Vendar pa je dejal pomirjevalno: "Čuj, Tonček, saj te ne poznam več . . . kako se le moreš tako spozabiti . . . ti!" In povdaril je ta "ti" tako, da je odtehtal cel govor.

In besedica je imela svoj učinek. Tone si je pobral z žlico po prtu polito juho ter dejal: "Prav imaš, Peterček! Človek, katerega jeza odnese . . ."

Ni izgovoril stavka do konca — in žlica v njegovi roki se je tresla. "Veš, danes mi gre že vse narobe. Ta neumna govorica mi je že itak navlekla na vrat največjo žalost."

Peter Janez je gledal z velikimi očmi. Teško in počasi je govoril: "Kar je poba dejal . . . dejal o Marijani . . . in . . ."

Dalje ni mogel. Hlapci in dekleta, ki so zapazili, da se je v Petru nekaj posebnega zgodilo, so se pričeli med sabo muzati. Kajti vedeli so: kadar Peter napravi take oči, tedaj bo nekaj privrelo na dan.

"I, seveda . . . ko ljudje tako nepremišljeno govore ter naredijo takoj iz bolhe kamelo!" je dejal Tone. "Sinoči, ko si Malarici sekal tisti seženj drvi, te je videl nočni čuvaj . . . sedaj pa govori ta tepec po vsej vasi: hudiča je bil srečal in ga videl, kako je ob dvanaestih v noči sekal klade pri Malarici!" Hlapci so se hoteli smeje pridružiti pogovoru. Tone pa je dvignil glavo. "Sedaj govoriva jaz in Peter! In nihče drugolomnanj. Zato je tudi dekla, čim je Tone vstopil v vežo, nšla skledo z juho v izbo. Peter Janez, oba hlapca in krava-

njal po kratkem premoru Tone: "Norci, ki take stvari verjamejo, to vem, ne bodo izumrli nikdar! Da se pa celo najpametnejši ljudje udajajo takim stvarjem . . . pa baš oni, ki jih imaš najbolj rad . . ."

Ni mogel nadaljevati, ker se mu je zaléto, pričel je kašljati, da so mu solze stopile v oči.

Pastir je pordečel in se je re-

žal, kakor da se zadnje Toneto-

ve besede nanašajo nanj.

Peter Janez pa ni slišal, ne

videl. Tiščal je trepetajoče pe-

sti ob mizo, tako da je pričela

ta pod pritiskom ječati. Pre-

ko njegovega obraza se je raz-

tegnila poteza boli, in le veno-

mer je kimal pred se. Tiho

in počasi je pričel govoriti, ka-

kor bi govoril samemu sebi:

"Belo, pravijo, da je črno! In

luč, pravijo, je tema! Iz same

ljubezni storiš krščansko delo

. . . pa ti naredi iz njega hu-

diča! Svoje srce jim nudiš . . .

oni pa ti ga zbijejo iz rok! In

imenujejo se kristjane! Krist-

jane! Za vse hudobije in no-

rosti imajo vratica v svojih

glavah — huš, že skoči notri.

Če pa hoče dobrota notri, po-

tem pa zapahnejo vrata z že-

leznim zapahom — in ne čujejo

nobenega trkanja več! Ko bi

imeli le eno stvar. Le eno: ljube-

zen! Vse bi bilo dobro! In

mar naj ne bo nikogar, ki bi

jim to povedal?"

Dekle so se pričele hihitati

in pastir se je zarežal: "Uj, ja-

gerček moj, sedaj bo začela pri-

diga!" Zadnja beseda je le na-

pol izgovoril, kajti predno jo

je še mogel, mu je zažvižgala

okoli uh krepka zausnica. In

Tone je zavpil ježno nad njim:

"Ti smrkavec ušivi, ti! Mesto

da se norčuješ, bi pazil in si

kaj zapomnil! I, seveda, pri-

vas bi moral priti človek, ki bi

s palico pridigal! Takšen bi

bil za vas pravi apostol!" Po-

ba je zavrtel oči. Ta nem od-

govor, ki seveda ni izgledal

bogve kako spoštljiv, je Tone-

ni mogel razsrditi. "Ravno

glej, ti . . . ali pa dobiš takoj

še eno!" In že je nanesel zo-

pet z roko.

Tedad pa je položil Peter

svojo težko roko na njegovo.

"Nikar ne tepi, Tonček! . . .

Glej, kadar vidim, da koga te-

pejo, me tako boli . . . da ti

ne morem povedati!"

Sedaj pa so se hlapci zasmе-

jali. In Tone, ki bi bil pač la-

hko mislil na vse kaj drugega

nego na smeh, je bil napol na

njih strani. "Ne tepsti? Bi

že bilo prav, ko bi se dalo na

tem svetu vse opraviti z dobro

besedo!" je dejal. "Ljudje pa

so češče kakor trmasta živina.

Tedad pa moraš udariti — dru-

go ne zaleže!"

Peter Janez je zmajal z gla-

vo. "Tisti, ki tepe, ne more

imeti ljubezni! Oni, ki ima lju-

bzen, ne sme udariti!"

Tone si je pogladil s tresočo

roko lase. "Je že mogoče, da

nimam več ljubezni."

"Tonček?" In zopet ga je

Peter tako žalostno pogledal.

"Je že prav! . . . Jej!"

"Boglonaj — ne gre mi več!"

Dekla je prinesla iz kuhinje

skledo s prekajeno svinjino. Ko

so si bili vsi vzeli, je nabodel

tudi Peter Janez svoj kos ter

ga položil pastirju na krožnik.

Nato je vstal ter vzel klobuk:

"Kam pa?" ga je vprašal To-

ne.

"V župnišče moram sedaj!"

Peter je vrtel klobuk v rokah.

"Dejal si, da hoče z menoj go-

voriti. Danes pa, mislim . . .

danem moram jaz z njim go-

voriti." Počasi je odšel iz iz-

be.

Tone je skočil izza mize proti

vratom, kakor bi si hotel svoje

obremenjeno srce olajšati z od-

krito besedo. Zunaj pred vrati-

mi pa, mesto da bi govoril, je

težko dihač pogledal po vre-

menu. In potem je dejal: "Da-

nes bo krasen dan! Ako bo

tako solnce držalo, bo moral

sneg kaj kmalu reči: zbogom,

da!" Njegov glas je bil tak,

kakor bi mu bilo slovo od zime

hudo.

Peter Janez mu je položil te-

daj roko na ramo. "Tako mno-

go let, glej . . . vedno in ved-

no je bil tvoj smeh tako napol

moj. Tedaj mi daj tudi polo-

vico svoje žalosti. Pa saj že

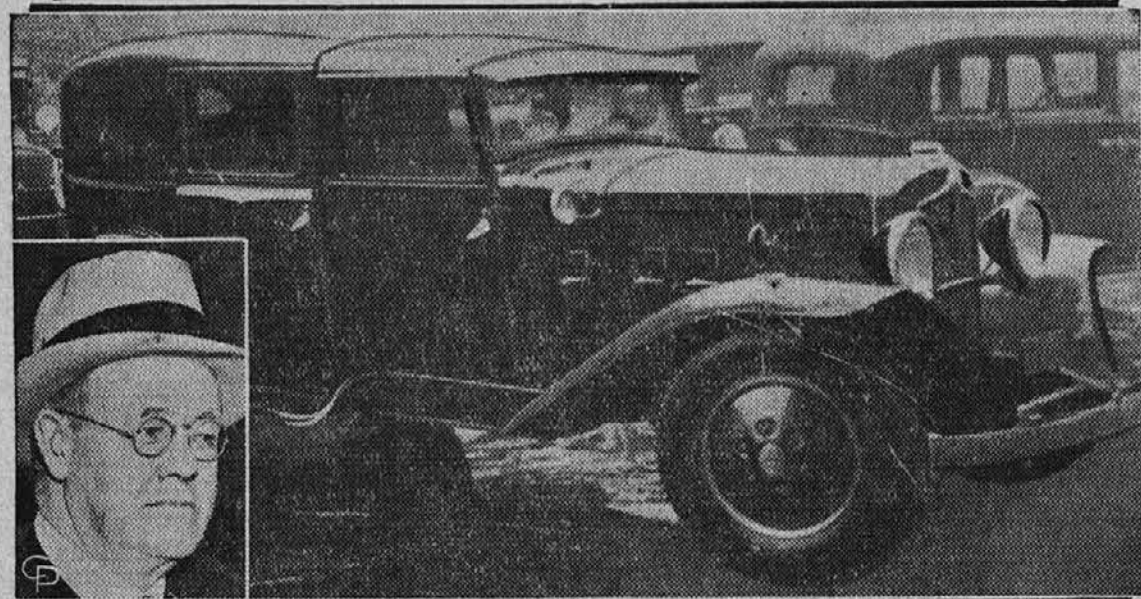
vidim, da mi nočeš povedati.

Zato tudi ne bom več vate silil.

Vsako uro pa me lahko pokli-

češ, da veš! . . . Nu, tako pa

z Bogom!"

Na sliki je videti drago, limuzino, ki je svoje čase prevažala čičaškega milijonarja Insulla. Nobena krogla ne predre stekla. Ta avtomobil sedaj rabi tajnik uniže mlekarstvih voznikov, Steve Sumner. Sumner ima tudi vrata v svojem uradu, ki so varna pred krogli.

"Narava v Surovosti je redkokdaj MILA"

PRVA ZIMA PILGRIMOV

"Narava v Surovosti" — kot jo je naslikal Herbert Roese, glavni slikar . . . navdahnjen od grenkih nadlog, ki so jih pretrpeli prvi ameriški priseljenci v svojem boju s surovo, divjo naravo (1620). "Narava v Surovosti je Redkokdaj Mila" — in surov tobak nima mesta v cigaretah.

V Luckies ni surovega tobaka —zato so tako mile

MI kupujemo najboljši in naj-finejši tobak na celem svetu — toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti Redkokdaj Mila" — zato je temu fine-mu tobaku po primernem sta-

"It's toasted" Ta zavojček milj Luckies